អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលសម្រេចផ្តន្ទាទោស ឌុច ឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត

លឹម ជ័យរ័ត្ន

នៅថ្ងៃទី៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា បានប្រកាសសាលដីកាលើសំណុំរឿង០០១ ករណីជនជាប់ចោទ កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច ដែលជាអតីតប្រធានមន្ទីរ ស-២១ ឬគុកទួលស្លែងអំឡុងពេលនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ នៅក្នុងសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួន អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានសម្រេចផ្ដន្ទាទោស ឌុច ដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិនិងការបំពារបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៩ ។

សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល គឺជាការឆ្លើយតបទៅនឹងពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់ សហព្រះរាជអាជ្ញា ជនជាប់ចោទ ឌុច និងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១០ ។ ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខដែលបានប្ដឹងស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលពិនិត្យលើបញ្ហាយុត្តាធិការបុគ្គល ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ការប្រកាសទោស ភាពអាចទទួលយកបាននៃពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសំណងសម្រាប់ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

បណ្ដឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាដែលបានដាក់ជូនទៅអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល នៅថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១០ បានសំអាងថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងពុំបានផ្ដល់ស្ពានទម្ងន់គ្រប់គ្រាន់ក្នុងការផ្ដន្ទាទោសលើជនជាប់ចោទ និងបានផ្ដល់ស្ពានសម្រាលទោសហួសហេតុ ។ ឌុច គួរតែត្រូវផ្ដន្ទាទោសបន្ថែមចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ជាអាទិ៍ ការដាក់ឱ្យទៅជាទាសករ ការដាក់នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង ការធ្វើទារុណកម្មការរំលោភលើផ្លូវភេទ ការសម្លាប់រង្គាល និងសកម្មភាពអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗទៀត ដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅមន្ទីរស-២១ ។

នៅថ្ងៃទី២៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១០ មេធាវីការពារក្ដីឲ្យជនជាប់ចោទ កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ហៅ ឌុច បានដាក់ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក្នុងគោលបំណងចង់ឲ្យអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើកលែងការចោទប្រកាន់ទៅលើកូនក្ដីរបស់ខ្លួនដោយអះអាងថាឌុចមិនបានស្ថិតនៅក្រោមយុត្តាធិការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។

រីឯ ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីបីក្រុមក្នុងចំណោមបួនក្រុម បានដាក់ពាក្យបណ្ដឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលបានច្រានចោលសំណើសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីរបស់ខ្លួន និងស្នើសុំឲ្យមានការផ្ដល់នូវសំណងផ្លូវចិត្ត និងសំណងសមូហភាពដែលមានលក្ខណៈសមរម្យទៅតាមការចង់បានរបស់ជនរងគ្រោះ ។

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងធ្លាប់បានសម្រេចផ្តន្ទាទោស ឌុច ឲ្យជាប់ពន្ធនាគាររយៈពេល៣៥ឆ្នាំ ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៩ ។ ក៏ប៉ុន្តែទោសនេះត្រូវបានកាត់បន្ថយរយៈពេល៥ឆ្នាំ ជាការទូទាត់ចំពោះការឃុំឃាំងជនជាប់ចោទដោយខុសនីតិវិធីច្បាប់ដោយតុលាការយោធា និងរយៈពេល១១ឆ្នាំដែល ឌុច ត្រូវបានឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ននៅក្នុងពន្ធនាគាររបស់តុលាការយោធា និងនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។

សាលដីការបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានសម្រេចទទួលយកពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដោយបដិសេធសេចក្តីសម្រេចនៅក្នុងសាលក្រមចុះថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១០ របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលសម្រេចផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគាររយៈពេល៣៥ឆ្នាំ ដោយមតិភាគច្រើនលើសលប់ ។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលក៏បានបដិសេធចោលនូវសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការដំបូងដែលបានផ្តល់សំណងចំពោះការរំលោភសិទ្ធិរបស់ ឌុច ដោយសារការឃុំខ្លួនខុសនីតិវិធីច្បាប់ដោយតុលាការយោធាកម្ពុជាចាប់ពីថ្ងៃទី១០ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៩ដល់ថ្ងៃទី៣០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៧ ។ ពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ ឌុច ដែលលើកឡើងថា ខ្លួនមិនស្ថិតនៅក្រោមយុត្តាធិការបុគ្គលរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាកម្ពុជា អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានសម្រេចថា ការកំណត់ថាជនជាប់ចោទ ឌុច ជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ ឬជាអ្នកទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត គឺជាសម្តតកិច្ច របស់ផ្តាច់មុខសហព្រះរាជអាជ្ញា និងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងបានបដិសេធទាំងស្រុងទៅលើបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ជនជាប់ចោទ ឌុច ទាក់ទងនឹងយុត្តាធិការលើរូបបុគ្គល ។ ពាក់ព័ន្ធនឹងសេចសម្រេចឲ្យមានស្ថានសម្រាលទោសរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទៅលើរូប ឌុច អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានបដិសេធចោល ដោយសំអាងថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានផ្តល់នូវការសម្រាលទោសទៅដល់ជនជាប់ចោទឌុច ដោយមិនសមហេតុផល និងបានខកខានក្នុងការបន្ថែមនូវទម្ងន់ទោសឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ចំពោះអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរដែល ឌុច បានប្រព្រឹត្តនៅអំឡុងពេលដែលខ្លួនមានតួនាទីធំជាងគេនៅមន្ទីរស-២១ ។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានសម្រេចបន្ថែមទម្ងន់ទោសចំពោះ ឌុច ឲ្យដល់កម្រិតអតិបរមានៃទោស គឺដើម្បីដាក់ទោសឲ្យសមទៅនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មដែល ឌុច បានប្រព្រឹត្ត និងដើម្បីធ្វើឲ្យរាងចាល ។ ឌុច ដែលមាននាទីជាប្រធានមន្ទីរសន្តិសុខស-២១ បានបំពានតួនាទីរបស់ខ្លួន ដោយបានបង្ហាត់បង្រៀនបញ្ជា និងគ្រប់គ្រងទៅលើបុគ្គលិកក្នុងការធ្វើទារុណកម្មជាប្រព័ន្ធ និងការសម្លាប់អ្នកទោសដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសត្រូវរបស់របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដោយបានបង្ហាញពីការខិតខំប្រឹងប្រែងបំពេញភារកិច្ចដើម្បីធ្វើឲ្យមន្ទីរស-២១ ដំណើរការទៅបានយ៉ាងរលូន ។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានសម្រេចថា ការប្រកាសដាក់ពន្ធនាគាររយៈពេល៣៥ឆ្នាំ ដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមិនបានឆ្លុះបញ្ចាំងឲ្យបានសមរម្យទៅនឹងឧក្រិដ្ឋកម្ម និងស្ថានភាពបុគ្គលរបស់ កាំង ហ្កេកអ៊ាវ ឡើយ ។

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានចាត់ទុកសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថា មានកំហុសអង្គច្បាប់ ដែលបានស្រូបបញ្ចូលនូវបទឧក្រិដ្ឋកម្មមូលដ្ឋានដទៃទៀតនៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិទៅក្នុងបទល្មើសធ្វើទុកបុកម្នេញនៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ហើយជំនួសវិញដោយការសម្រេចដាក់ពិរុទ្ធភាពលើ ឌុច ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មមូលដ្ឋាននីមួយៗទាំងអស់នៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិដែលបានរកឃើញថា ជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ ឌុច ។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលសម្រេចតម្កល់ការដាក់ពិរុទ្ធភាពពីបទធ្វើទុកបុកម្នេញនៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងសម្រេចដាក់ពិរុទ្ធភាពបន្ថែមទៀតពីបទសម្លាប់រង្គាល (រួមបញ្ចូលអំពើមនុស្សឃាត) បទធ្វើឲ្យទៅជាទាសករ បទដាក់ក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង បទធ្វើទារុណកម្ម និងអំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗទៀតនៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ។

ទាក់ទងនឹងភាពអាចទទួលយកបាននៃពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន១០រូបក្នុងចំណោម២២រូប ដែលធ្លាប់ត្រូវបានច្រានចោលនូវឋានៈជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំង១០រូបដែលទទួលស្គាល់ដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលរួមមាន ១) លី ហ៊ិ ហៅ អ៊ា ហ៊ិរ ២) ហឹម មុំ ៣) ឆាយ កន ៤) ហុង សាវ៉ាត ៥) ភោគ ខន ៦) ម៉ន សុធា ៧) ឈឹម ស៊ីថា ៨) ណាំ ម៉ុន ៩) ROTHSCHILD Joshua ១០) JAMES Jeffrey ។ រីឯពាក្យបណ្តឹងសាទុក្ខពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើទាមទារសំណងផ្លូវចិត្ត និងសមូហភាពរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានសម្រេចតម្កល់សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលសម្រេចចងក្រង និងផ្សព្វផ្សាយនៅលើគេហទំព័រផ្លូវការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជានូវរាល់សេចក្តីថ្លែងសុំអភ័យទោស និងការទទួលស្គាល់ការទទួលខុសត្រូវដែលធ្វើឡើងដោយ ឌុច នៅអំឡុងពេលដំណើរការជំនុំជម្រះរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង និងនៅអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ។ ចំណែកឯសំណើសុំទាមទារសំណងផ្សេងទៀតត្រូវបានអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលសម្រេចបដិសេធចោល ដោយសារតែសំណើទាំងអស់នោះមិនអាចអនុវត្តបាន និងទាមទារឲ្យមានការចំណាយធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ឌុច ដែលមិនមានលទ្ធភាពអាចចេញសងបាន ហើយសំណើមួយចំនួនក៏ជាការបង្អាប់ចំពោះរដ្ឋរបស់កម្ពុជា ។

សាលដីការបស់អង្គជនុំជម្រះតុលាការកំពូល នឹងក្លាយទៅជាការបើកទំព័រប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីមួយសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា ហើយក៏ជាសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយលើកដំបូងរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដែលសម្រេចពីជោគវាសនារបស់អ្នកទទួលខុសត្រូវមួយរូបនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។